

Yttrande

2016-07-18

Dnr: IFN-2016/00237 - 2

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande över remiss – Nytt ersättningssystem för mottagande och kommunplacering av ensamkommande barn och unga A2016/01307/I, Ds 2016:21

Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, har uppmärksammat Socialchefer eller motsvarande i de kommuner som inte är Remissinstanser om möjligheten att inkomma med synpunkter.

Ersättningssystemets utformning har en stor påverkan på kommuners förutsättningar för mottagandet av ensamkommande barn och därför har följande kommuner valt att i samråd svara på remissen utifrån de samlade förutsättningar som finns hos respektive kommun. Den korta svarstiden blir särskilt påtaglig under semesterperioden och för att klara tidsfristen undertecknas och sänds remissvaret in från deltagande kommuner var för sig.

Följande kommuner i Västerbotten har efter samråd valt att lyfta fram de synpunkter som vi anser bör tas med inför utformningen av nytt ersättningssystem: Umeå Kommun, Vännäs kommun, Bjurholms kommun, Robertsfors Kommun, Nordmalings kommun och Vindelns kommun.

Vi ser positivt på en ordentlig översyn av ersättningssystemet då dagens system är krångligt och svårt att överblicka. Vi ser dock att tiden mellan förslag och ikraftträdande är alldeles för kort. Vi anser att det saknas övergångsbestämmelser gjorda med hänsyn till de åtgärder och de avtal som slöts i samband med flyktingkrisen hösten 2015. Många kommuner har slutit långa avtal med externa aktörer och där behöver avtalstiden hinna löpa ut. Yngre barn har placerats i familjehem utanför egen kommun till kostnader som på långa vägar inte ryms inom föreslagen ersättningsschablon. Det är inte rimligt ur ett barnperspektiv att tvingas till ofrivilliga omplaceringar och avtalsbrott för att kommunen ekonomiskt ska klara av mottagandet.

Vi anser att resonemanget kring vilka som behöver stödboende kontra HVB inte är verklighetsanpassat då den unges behov av stöd växlar över tid och inte alltid med automatik minskar. Regelverken kring HVB och stödboende samt ersättningsformerna riskerar att hindra kommunerna att jobba flexibelt och individanpassat utifrån de förutsättningar som finns i den egna kommunen. Förutsättningarna kan se olika ut för exempelvis Bjurholm och Stockholms stad.

Den stora volymen av ensamkommande barn skapar nya utmaningar för kommunerna i frågor som etablering och integration. Schablonersättning bör även inkludera kostnader för att kunna arbeta med dessa frågor, inte enbart kostnader för husrum, mat och eventuellt personal.

SYNPUNKTER

3:1

Vi är i grunden positiva till den nya ersättningen för kapacitet och beredskap, men det framgår inte om den rörliga ersättningen ska beräknas en eller flera gånger per år. Migrationsverket utkommer med prognoser fyra gånger /år.

3:3

Bedömningen är att schablonen på 52 000 kr till anvisningskommunen är alldeles för låg och inte täcker de utgifter som kommunen har vad gäller socialsekreterare, gode män, transporter och tolkkostnader. Kan tilläggas att transporter till Västerbotten är dyrare och mer omständliga än till orter närliggande stora ankomstkommuner.

3:4

Idag läggs stora och kostsamma administrativa resurser både inom kommunerna och på Migrationsverket för att hantera ensamkommande asylsökande barns dagersättning. I stället bör dagersättningen (24 kr) betalas ut till kommunen genom en ökning av schablonen (24 kr/dag).

I utredningen står att det kan förutsättas att en betydande andel 16-17 åringar ska kunna placeras i stödboende med betydligt lägre stöd än vid HVB-placering, vi undrar hur utredarna har kommit fram till den slutsatsen. Många barn och ungdomar mår dåligt psykiskt idag pga långa handläggningstider i asylprocessen och de senaste lagändringarna och kvalificerar därför inte in på ett stödboende. Lagen är dessutom tydlig att Stödboenden i grunden är avsett för 18–20 åringar, endast i undantagsfall ska barn placeras i stödboenden, men i förslaget är det oklart om kommunen kan återsöka stödboendeplaceringar för 18–20 åringar (ej schablon 750 kr).

Den anpassningen som görs berör enbart personalkostnader. Vi anser att resonemanget kring vilka som behöver stödboende kontra HVB inte är verklighetsanpassat då den unges behov av stöd växlar över tid och inte alltid med automatik minskar. Dagens HVB-regler och att IVO kan lämna kritik då ungdomar får stanna själv hemma på boendet utan personal för att i nästa läge, på ett stödboende få mycket mer begränsat stöd, är exempel på detta.

Regelverken kring HVB och stödboende samt ersättningsformerna riskerar att hindra kommunerna att jobba flexibelt och individanpassat utifrån de förutsättningar som finns i den egna kommunen.

3:5

När det gäller asylsökande i åldern 18–20 ställer vi oss positiva utifrån barnperspektivet.

3:6

Det är oklart i förslaget om kommunen även fortsättningsvis kan återsöka försörjningsstöd för ungdomar mellan 18-20 år som uppbär studiehjälp. Är inte detta möjligt att göra samtidigt som kommunen erhåller 750 kr/dygn i schablon är vår bedömning att den summan inte kommer att kunna täcka det sammanlagda behovet av stöd till denna målgrupp.

Det framgår heller inte hur Folkhögskolespåret och kommunens kostnad för detta kan täckas av ersättningssystemet. Staten har satsat flera miljoner på Folkhögskolespåret och bör därför fortsättningsvis främja att kommunerna använder denna möjlighet och att det kan inrymmas inom schablonen.

3:7

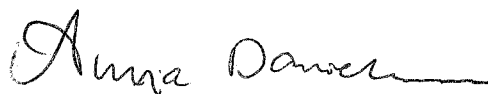
Vi ser positivt på intentionen att begränsa möjligheterna för en anvisningskommun att placera i annan kommun. Vi ser dock behov av att det görs undantag alternativt införs en övergångsperiod för de barn som idag redan är placerade i annan kommun samt för familjehemsplaceringar utanför egen kommun. Redan idag finns möjlighet till ansvarsöverflytt och erfarenheten visar att det är mycket svårt att flytta över ansvaret till annan kommun än anvisningskommun.

3:8

Vi ser positivt på förslaget om ersättning för faktiska kostnader i vissa särskilda situationer. Dock bör det förtydligas vem och hur bedömningen görs om en SoL-placerad ungdom har vårdbehov motsvarande LVU. Särskilda återsökningsblanketter bör tas fram där det tydligt framgår vad som ska vara uppfyllt gällande ersättning samt vilka underlag Migrationsverket behöver från kommunen.

Karolina Lundqvist

Socialdirektör

Anna Danielsson

Verksamhetschef EKB